

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 24 (501)

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

- *Тогтоол, тогтоолын заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

- *Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцын 1988 оны протокол*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар
Улаанбаатар хот
2007 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2007 оны зургадугаар сарын 28

№24 (501)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

299. Тогтоол, тогтоолын заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай Дугаар 132 545

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

300. Улсын Их Хурлын тухай хуулийн зарим заалт, Улсын Их Хурлын 2006 оны 14 дүгээр тогтоол Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай Дугаар 08 545

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

301. Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцийн 1988 оны протокол 551

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдөр

Дугаар 132

Улаанбаатар хот

Тогтоол, тогтоолын заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай

Архивын тухай хуулийн 11.1.1-ийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1995 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 52 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцугай.

"Төр, захиргааны байгууллага болон төрийн өмчийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын архивын ажлын үндсэн заавар батлах тухай" Засгийн газрын

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД
ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД
ХЭРГИЙН САЙД

М.ЭНХБОЛД

Д.ОДБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2007 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдөр

Дугаар 08

Улаанбаатар хот

Улсын Их Хурлын тухай хуулийн зарим заалт, Улсын Их Хурлын 2006 оны 14 дүгээр тогтоол Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхим 15.40 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн дарга Ж.Бямбадорж даргалж, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн Н.Жанцан, Ж.Амарсанаа, Д.Наранчимэг, Д.Мөнхгэрэл /илтгэгч/ нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд мэдээлэл гаргагч Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 15 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Н.Ариунболд, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Бат-Үүл, Улсын Их Хурлын Тамгын газрын нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Ж.Нарантуяа нар оролцов.

Нэг. Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 15 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Н.Ариунболд Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 4 дүгээр сарын 24-ны өдөр ирүүлсэн мэдээллэдээ:

"Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32.2-т "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална" гэж заасан нь дор дурдсан байдлаар Монгол Улсын Үндсэн хуулийг зөрчиж байна.

Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ" гэж заажээ. Ийнхүү чуулганы хэлбэрээр Үндсэн хуулиар олгогдсон онцгой бүрэн эрх болон бусад хуулиар олгогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааг хуулиар батлагдсан дэгээр бус тогтоолоор батлагдсан дэгээр зохицуулж байгаа нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Улсын Их Хурлын..., үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэсэн заалтыг зөрчиж байна.

Улсын Их Хурлын 2006 оны 14 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгд "Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хууль болон энэ дэгээр зохицуулна" гэж зааснаас харахад тогтоолоор батлагдсан уг дэг нь Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг зохицуулж байгаа бөгөөд чуулганы хэлбэрээр бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааг зохицуулж байгаа нь Үндсэн хуулийн дээр дурьдсан заалттай шууд утгаараа ноцтойгоор зөрчилдөж байна. Ийнхүү Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн нь Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн". Далдугаар зүйлийн 1 дэх

хэсгийн "Үндсэн хуульд хууль, ..., төрийн байгууллагын бусад шийдвэр, ...бүрнээ нийцсэн байвал зохино" гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Улсын Их Хурал 1997 оны 2 дугаар сарын 6-ны өдөр Монгол Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийн тухай хуулийг Үндсэн хууль, тухайн үед хүчин төгөлдөр үйлчилж байсан Улсын Их Хурлын тухай хуульд нийцүүлэн батлан гаргаж байжээ. Гэвч шинэ бүрэлдэхүүнтэй болсон Улсын Их Хурал 2001 оны 6 дугаар сарын 21-ний өдөр Улсын Их Хурлын тухай хуулийг шинэчлэн батлахдаа Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийг хуулиар бус тогтоолоор баталж байх зохицуулалтыг хийж, Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын 61 дүгээр тогтоолоор баталсан нь 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдөр хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилж байжээ.

Улсын Их Хурал 2006 оны 1 дүгээр сарын 26-ны өдөр Улсын Их Хурлын тухай хуулийг шинэчлэн батлахдаа чуулганы хуралдааны дэгийг мөн тогтоолоор тогтоож байхаар зохицуулж, чуулганы хуралдааны дэгийг 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолоор баталсан нь одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж байна. Улсын Их Хурлын тогтоолоор батлагдсан чуулганы хуралдааны дэг ийнхүү хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа нь Үндсэн хуулийн дээр дурдсан заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Иймд Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болгож өгнө үү" гэжээ.

Хоёр. Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Дондог, Э.Бат-Үүл, Б.Эрдэнэсүрэн нар Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдөр ирүүлсэн тэйлбартгаа:

"Улсын Их Хурал нь парламентат орны нийтлэг жишгээр хууль тогтоох, улсын төсөв батлах, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих, түүнчилэн

гүйцэтгэх засаглалд хяналт тавих үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг төрийн төлөөллийн байгууллага бөгөөд энэхүү үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэхэд парламент Үндсэн хуулиар өөрт нь олгогдсон онцгой бүрэн эрхийг эдэлдэг билээ. Улсын Их Хурал нь байнгын, дэд, түр хороо, нам, эвслийн бүлэг зэрэг зохион байгуулалтын бүтэцтэй бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд төслийг хэлэлцүүлэгт бэлтгэх үүрэгтэй ажлын хэсгийг ч тодорхой хугацаанд байгуулан ажиллуулдаг юм.

Өөрөөр хэлбэл, Улсын Их Хурал хууль тогтоох, улсын төсөв батлах, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих, түүнчлэн гүйцэтгэх засаглалд хяналт тавих үйл ажиллагаагаа чуулган, байнгын, дэд, түр хороо, нам, эвслийн бүлэг, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлдэг.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Улсын Их Хурлын... үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэсэн нь Улсын Их Хурлын бүрэн эрхийг хэрэгжүүлдэг Улсын Их Хурлын гишүүд ямар бүрэн эрхтэй /эрх, үүрэг/, энэ бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд ямар баталгаагаар хангагдсан байх, ямар тохиолдолд энэхүү бүрэн эрхээ алдах: Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бүтэц /хэдэн байнгын, дэд, түр хороотой байх, ямар чиг үүрэгтэй байх, хэдэн гишүүнтэй байх, Улсын Их Хурлын дарга, дэд дарга, байнгын, дэд хорооны даргыг ямар журмаар сонгох, Улсын Их Хурал дахь олонхи, цөөнх, нам, эвслийн бүлэг гэдгийг хэрхэн тодорхойлох, ямар бүрэн эрхтэй байх, Улсын Их Хурал хянан шалгах бүрэн эрхээ ямар хэлбэрээр хэрэгжүүлэх, ямар тохиолдолд Улсын Их Хурлын бүрэн эрх дуусгавар болох, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр гэдэг нь ямар хэлбэртэй байх, анхдугаар, ээлжит, ээлжит бус, онцгой чуулган гэдгийг ямар тохиолдолд, ямар хугацаанд зарлан хуралдуулах/ зэрэг Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтоох асуудал гэж үзэж болно. Өөрөөр хэлбэл, Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны тодорхой эрх зүйн хэм хэмжээг тогтоож өгсөн.

Харин Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг бол техникийн горимын асуудал гэж үзсэн, өөрөөр хэлбэл, Улсын Их Хурлын нэгдсэн, байнгын хороодын хуралдааныг хэрхэн, яаж зохион байгуулах, /төсөл, тодорхой асуудлыг ямар үе шаттай, ямар дэс дараалалтай, хэрхэн хэлэлцэх, хуралдааны товыг хэрхэн тогтоох/, хяналтын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор тайлан, мэдээлэл, асуулт, асуулгын хариуг сонсох, хэлэлцэх, хуралдаанд оролцогчдод /хуралдаан даргалагч, гишүүд, ажлын хэсэг, албан тушаалтанд/ субъектив эрх олгож, үүрэг хүлээлгэх /асуулт асуух, хариулт авах, хуралдаанаас завсарлага авах, санал хураалгах асуудлыг хэрхэн зохицуулах зэрэг/ замаар хуралдааны дотоод зохион байгуулалтын асуудалтай холбогдуулан дотоод дүрмийг тогтоож байгаа асуудал юм.

Иймд Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг хуулиар тогтоох шаардлагагүй гэж үздэг. 1997-2001 онд Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг хуулиар батлан мөрдөж байсан практик байгаа хэдий ч энэ хуульд хэм хэмжээ тогтоосон олон заалт байсан. Улсын Их Хурал 2001 онд чуулганы хуралдааны дэгийг тогтоолоор батлахдаа хэм хэмжээ тогтоож байсан заалтуудыг Улсын Их Хурлын тухай хуульд шилжүүлж, дэгээр зөвхөн зохион байгуулалтын шинжтэй техникийн горимын асуудлыг зохицуулж байгаа юм.

Мөн Монгол Улсын Үндсэн хуульд Засгийн газрын ...үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтоохоор заасан бөгөөд Засгийн газар хуралдааныхаа дэгийг дээр дурдсан үндэслэлийн нэгэн адил дотоод дүрэм гэж үзэн Засгийн газрын тогтоолоор батлан мөрддөг билээ. Түүнчлэн парламентын үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэр болох чуулганы хуралдааны дэгээ хуулиар биш дүрэм, журмын хэлбэрээр батлан мөрддөг олон улс орон байна. Жишээ нь, ОХУ, ХБНГУ зэрэг улсад ийм байдлаар парламентын хуралдааны дэгийг тогтоосон байдаг.

Дээр дурдсан үндэслэлүүдээр Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2 дахь хэсэг, "Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг батлах тухай" Улсын Их Хурлын 2001 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Улсын Их Хурлын... үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэсэн заалтыг зөрчөөгүй болно" гэжээ.

Гүрээ. Иргэн Н.Ариунболд Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 5 дугаар сарын 28-нд ирүүлсэн нэмэлт мэдээлэлдээ:

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2-т "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална". Улсын Их Хурлын 2006 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалттай дараахь байдлаар мөн зөрчилдөж байна.

Нийтийн эрх зүйн хүрээнд "зөвшөөрснөөс бусдыг хориглоно..." гэсэн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчимд тулгуурласан зохицуулалтын арга хэлбэр үйлчилдэг билээ. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтоох тухай заасан боловч тодорхой тохиолдолд буюу Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бусад хэлбэрийн нэг болох байнгын хорооны хэлбэрээр бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал тогтооно гэж Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт нэг талаас Улсын Их Хуралд эрх олгон зөвшөөрч, нөгөө талаас үүрэг болгон заажээ.

Гэвч Үндсэн хуулиар өөрт олгогдсон уг эрхээ хэтрүүлэн, "хууль батлах" онцгой бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал өөрөө тогтоож байхаар болсон Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32.2-т "Улсын Их Хурлын

чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална" гэж заасан нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Байнгын хорооны бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал тогтооно" гэж заасантай нийцэхгүй байгаа бөгөөд Үндсэн хуулийн холбогдох заалттай нийцэхгүй байгаа нь мөн Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан "Үндсэн хуульд хууль... бүрнээ нийцсэн байвал зохино" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Улсын Их Хурлын 2006 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолоор батлагдсан чуулганы хуралдааны дэгийн 1.1-д "Улсын Их Хурлын нэгдсэн, байнгын, дэд, түр хороодын хуралдааныг зохион байгуулахад... энэхүү дэгийг баримтална" гэж заажээ. Уг заалтаас харахад тогтоолоор батлагдсан уг дэг нь байнгын хорооны хэлбэрээр бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журмыг мөн зохицуулж байгаа нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Байнгын хорооны бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал тогтооно" гэсэнтэй зөрчилдөж байгаа бөгөөд ийнхүү Үндсэн хуультай зөрчилдөж байгаа нь Үндсэн хуулийн Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Үндсэн хуульд... хууль, төрийн байгууллагын бусад шийдвэр, ...бүрнээ нийцсэн байвал зохино" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийг агуулгын хувьд Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэхийг Үндсэн хуулийн цэц хянан шалгахгаас гадна хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийг боловсруулах, өргөн мэдүүлэх, батлах процедурын үйл ажиллагаа нь Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэхийг Үндсэн хуулийн цэц хянан шалгах эрхтэй билээ. Энэ ч эрхээ эдлэн Үндсэн хуулийн цэц 2000 онд "Улсын Их Хурал Үндсэн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа процедурын алдаа гаргасан нь Үндсэн хуульд нийцээгүй байна" гэсэн дүгнэлт

гарган улмаар уг шийдвэрийг хүчингүй болгосон шийдвэр гаргаж байсан билээ.

Уг процедурын гэх алдааны нэг нь "Дэгийн тухай" хуулийг зөрчсөн зорчил байсан бөгөөд тухайн үед чуулганы хуралдааны дэгийг хуулиар тогтоож байсан нь Үндсэн хуулийн цэцийн шийдвэрт тусгагдаж байсан байна. Үндсэн хуулийн дагуу хуулиар тогтоож байсан чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурал өөрөө тогтоож байхаар өөрчлөлтийг Улсын Их Хурлын тухай хуулинд оруулах болсон шалтгаан нь Улсын Их Хурал процедурын алдаагаа Үндсэн хуулийн хяналтаас гаргах гэсэн оролдлого байжээ гэдэг нь дэгтэй холбоотой маргааны талаар Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлж байгаа Улсын Их Хурлын тайлбараас харгагдаж байна" гэжээ.

Доров.Иргэн Н.Ариунболд Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 6 дугаар сарын 19-ний өдөр Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчдөөс гаргасан тайлбарт хариу болгон ирүүлсэн тайлбартаа:

"Үндсэн хуулийн Хорин долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ", Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь чуулган мөн" гэж зааснаас дүгнэн үзэхэд Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаа гэдгийг чуулганы хуралдаан гэж ойлгож тайлбартаа дурджээ.

Мөн тайлбарынхаа дараагийн хэсэгт уг үндэслэлээс дэндүү зөрүүтэй байдлаар Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаа гэдгийг тайлбарласан байна. Тухайлбал, "...Улсын Их Хурлын... үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэсэн нь Улсын Их Хурлын бүрэн эрхийг хэрэгжүүлдэг Улсын Их Хурлын гишүүд ямар бүрэн эрхтэй, энэ бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд ямар баталгаагаар хангагдсан байх, ямар тохиолдолд энэхүү бүрэн эрхээ алдах, Улсын Их Хурлын зохион

байгуулалтын бүтэц зэрэг үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтоох асуудал гэж үзэж болно..." гэжээ. Улсын Их Хурлын гишүүн нь Улсын Их Хурлын бүрэн эрхийг хэрэгжүүлдэггүй, харин Үндсэн хуулийн Хорин нэгдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу улсын Их Хурлыг бүрдүүлдэг билээ. Үндсэн хуулийн Хорин есдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Улсын Их Хурлын гишүүний халдашгүй байдлыг хуулиар хамгаална" гэж заасны дагуу Улсын Их Хурлын гишүүний эрх зүйн байдлыг Үндсэн хууль, Улсын Их Хурлын тухай хууль болон холбогдох бусад хуулиар тогтоосон байх бөгөөд Улсын Их Хурал эдэлдэггүй зарим бүрэн эрхийг эдлэхээр заасан байдаг. Тухайлбал, хууль санаачлах эрх эдэлдэг. Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурлын бусад бүрэн эрх, зохион байгуулалт, ...-ыг хуулиар тогтооно" гэж заасны дагуу Улсын Их Хурлын бусад бүрэн эрх, зохион байгуулалтын бүтцийг Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулиар тогтоосон. Энэ бүгдээс үндэслэн Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журам гэдэг нь Улсын Их Хурлын гишүүний эрх зүйн байдал болон Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бүтцийн асуудал гэж үзсэн Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн тайлбартай миний бие санал нийлэхгүй байна.

Дээр дурдсанаас гадна "Дэгд ямар нэгэн хэм хэмжээ тогтоосон заалт байхгүй" гэсэн агуулгатай санаа бичжээ. Улсын Их Хурлын хуралдааны эдгээр хэм хэмжээ тогтоосон харилцааг зохицуулсан байдаг. Түүгээр барахгүй уг дэгээр "иргэний ардчилсан нийгэм цогцлуулан хөгжүүлэхийг зорилго" болгосон манай улсад байж боломгүй хэм хэмжээг ч тогтоосон байгаа юм. Жишээлбэл, дэгийн 6.1.4-т "Засгийн газрын бүтэц, бүрэлдэхүүн, Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүдийг томилох, чөлөөлөх, огцруулах, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, улсын төсөв зэрэг асуудлыг хэлэлцэхэд гишүүн нам, эвслийн бүлэг дээр тогтсон бодлого, зарчмыг удирдлага болгох" гэж Улсын Их Хурлын гишүүнд үүрэг болгон зааж нийт иргэн, улсын эрх ашгийг эрхэмлэн баримтлах ёстой ард түмний элчийн үг хэлэх, үзэл

бодлоо илэрхийлэх эрхийг зөрчин, нэг нам, эвслийн эрх ашгийг урьтал болгох агуулгатай заалтыг оруулсан байгааг харж болно. Уг заалт нь Үндсэн хуулийн Хорин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Улсын Их Хурлын гишүүн бол ард түмний элч бөгөөд нийт иргэн, улсын ашиг сонирхлыг эрхэмлэн баримтална" гэж заасныг шууд зөрчжээ.

Мөн тайлбарт "Засгийн газар хуралдааны журмаа Улсын Их Хурлын дэгтэй адилаар хуулиар бус Засгийн газрын тогтоолоор батлан мөрддөг" гэжээ. Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт "Засгийн газрын тодорхой бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэж заасан байна. Өөрөөр хэлбэл, Засгийн газрын үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь мөн хуралдаан байдаг учраас хуралдааны журмыг хуулиар тогтоох Үндсэн хуулинд нийцэх билээ. Засгийн газрын хуралдааны журмыг Засгийн газрын тогтоолоор баталсан нь мөн адил Үндсэн хууль зөрчсөн зөрчил болсон байна.

Мөн парламентын үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэр болох чуулганы хуралдааны дэгээ хуулиар бус дүрэм, журмын хэлбэрээр мөрддөг улс орнууд байдаг тухай тайлбартаа дурджээ. Тухайн улс орнуудын Үндсэн хуулиар үүнийг зөвшөөрдөг учраас парламентын үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр болох чуулганы хуралдааны дэгээ хуулиар бус дүрэм, журам хэлбэрээр мөрддөг байх гэж би бодож байна. Манай Улсын Үндсэн хуульд зөвхөн Улсын Их Хурлын зохион байгуулалтын бусад хэлбэрийн нэг буюу байнгын хорооны хэлбэрээр бүрэн эрхээ эдэлж байгаа Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны журмыг дүрэм, журмын хэлбэрээр буюу Улсын Их Хурал тогтооно гэж заасан байдаг.

Иймд Улсын Их Хурлын үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр болох чуулганы хуралдааны журмыг хуулиар тогтоох нь Үндсэн хуульд нийцэх болно" гэжээ.

ҮНДЭСЛЭЛ:

2006 оны 1 дүгээр сарын 26-ны өдөр батлагдсан "Монгол Улсын Их Хурлын тухай" хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2-т "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална" гэсэн заалт, "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг"-ийг баталсан Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтуудыг зөрчсөн гэх үндэслэлтэй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4-т "Улсын Их Хурлын бусад бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно" гэж шууд утгаар заасан нь Улсын Их Хурлын зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр болох чуулганы хуралдааны дэгд ч нэгэн адил хамаарч байна.

2006 оны 1 дүгээр сарын 26-ны өдөр батлагдсан "Монгол Улсын Их Хурлын тухай" хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2-т "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална" гэсэн заалт, "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг"-ийг баталсан Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Байнгын хорооны бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал тогтооно" гэсэн заалтыг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг үндэслэн

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ОМНООС ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ нь:

1 Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2 дахь хэсгийн "Улсын Их

Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийг Улсын Их Хурлын тогтоолоор батална” гэсэн заалт, “Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг”-ийг баталсан Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн”, Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн “Улсын Их Хурлын бусад бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно”, Далдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Үндсэн хуульд хууль, ... төрийн байгууллагын бусад шийдвэр... бүрнээ нийцсэн байвал зохино” гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

2. Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2 дахь хэсэг, “Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэг”-ийг баталсан Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоол нь Үндсэн хуулийн Хорин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн “Байнгын хорооны бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг Улсын Их Хурал тогтооно” гэсэн заалтыг зөрчөөгүй байна.

3. Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн заалтыг үндэслэн Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.2 дахь хэсэг, Улсын Их Хурлын 2006 оны 1 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолын үйлчлэлийг 2007 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн түдгэлзүүлсүгэй.

4. Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуульд заасны дагуу энэхүү дүгнэлтийг хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор хэлэлцэн хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай хариу мэдэгдэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ХУРАЛДААН

ДАРГАЛАГЧ

ГИШҮҮД

Ж.БЯМБАДОРЖ

Н.ЖАНЦАН

Ж.АМАРСАНАА

Д.НАРАНЧИМЭГ

Д.МӨНХГЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭНИЙ ТУХАЙ 1966 ОНЫ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦИЙН 1988 ОНЫ ПРОТОКОЛ*

Энэхүү протоколд оролцогч талууд,

Лондон хотноо 1966 оны 4 дүгээр сарын 5-ны өдөр үйлдсэн Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцид оролцогч талын хувьд,

далайд хөлөг онгоц, өмч хөрөнгийн аюулгүй байдлыг хангах болон хөлөг онгоцон дээр байгаа хүний амь нас хамгаалахад дээр дурдсан конвенцийн оруулсан үнэтэй хувь нэмрийг хүлээн зөвшөөрч,

дээр дурдсан конвенцийн техникийн

заалтыг цаашид боловсронгуй болгох шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч,

түүнчлэн олон улсын бусад баримт бичгийн холбогдох заалттай нийцүүлж гэрчилгээ баталгаажуулах болон бүрдүүлэх тухай заалтыг дээр дурдсан конвенцид оруулах шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч,

Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцид холбогдох протокол байгуулах нь эдгээр шаардлагыг хангах хамгийн зөв арга хэмээн үзэж,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

* Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцийн 1988 оны протокол -ыг соёрхон батлах тухай Монгол улсын хууль - Төрийн мэдээлэл - эмхтгэлийн 2007 оны 20 дугаарт нийтлэгдсэн.

зургаан сарын дараа хүчин төгөлдөр болно. Чингэхдээ, аль нэг тал нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилээс дээшгүй хугацаагаар, эсхүл Далайн аюулгүй байдлыг хангах өргөтгөсөн хорооны хуралдаанд хүрэлцэн ирж, санал хураалтад оролцсон талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар тогтоож болох үүнээс илүү хугацаагаар энэхүү нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээж авахаас өөрийгөө чөлөөлсөн тухайгаа Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохоос өмнө мэдэгдэж болно.

3. Бага хурал хуралдуулан хэлэлцүүлэх нэмэлт өөрчлөлтийн тухайд:

(а) Протоколд оролцогч талын доод тал нь гуравны нэгийн гаргасан хүсэлтийн дагуу байгууллага энэхүү протокол болон Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах зорилгоор бага хурлыг зарлан хуралдуулна.

(б) Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хуралд оролцсон болон санал өгсөн талын гуравны хоёрын олонхийн саналаар Бага хурлаас батласан нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрүүлэхээр бүх талд хүргүүлнэ.

(с) Бага хурлаас өөрөөр тогтоогүй бол энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн (f) дэд хэсэгт мөн 2 дахь хэсгийн (g) дэд хэсэгт заасан журмын дагуу нэмэлт өөрчлөлтийг батласан эсхүл хүчин төгөлдөр болсонд тооцох бөгөөд 2 дахь хэсгийн (f) дэд хэсэгт мөн 2 дахь хэсгийн (g) дэд хэсэгт Далайн аюулгүй байдлын өргөтгөсөн хороо гэж ишлэл хийснийг Бага хурал гэж ишлэл хийсэнд тооцно.

4. (а) 2 дахь хэсгийн (f) дэд хэсгийн (ii)-ийн дагуу хүчин төгөлдөр болсон нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн энэхүү протоколд оролцогч тал тус заалтын дагуу нэмэлт өөрчлөлтийг татгалзсан буюу энэ татгалзсан саналаа эгүүлэн татаагүй оролцогч улсын далбаа бүхий хөлөг онгоцонд олгосон гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан тухай асуудлын хувьд энэхүү протоколд заасан давуу эрхийг олгохгүй.

(б) 2 дахь хэсгийн (f) дэд хэсгийн (ii)-ийн дагуу хүчин төгөлдөр болсон нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн энэхүү протоколд оролцогч тал нь 2 дахь хэсгийн (g) дэд хэсгийн (iii)-ийн дагуу нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээж авахаас өөрийгөө чөлөөлсөн тухай мэдэгдлээ Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад гаргасан оролцогч улсын далбаа бүхий хөлөг онгоцонд олгосон гэрчилгээнд энэхүү протоколын давуу эрхийг олгоно.

5. Өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол хөлөг онгоцны ерөнхий байгууламжтай холбоотой энэ зүйлийн дагуу оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийг түүний

хүчин төгөлдөр болох, эсхүл үүнээс хойш хугацаанд усанд тавигдсан буюу үүнтэй ижил угсрах төвшинд байгаа хөлөг онгоцонд хамааруулан хэрэглэнэ.

6. Нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн болон татгалзсан тухай, эсхүл 2 дахь хэсгийн (g) дэд хэсгийн (ii)-ийн дагуу хийсэн мэдэгдлийг бичгээр үйлдэж, Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хүргүүлэх бөгөөд тэрбээр энэ мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан өдрийн тухай энэхүү протоколын оролцогч бүх талд мэдээлнэ.

7. Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэ зүйлийн дагуу хүчин төгөлдөр болсон нэмэлт өөрчлөлт болон түүний хүчин төгөлдөр болсон өдрийн тухай энэхүү протоколын оролцогч бүх талд мэдээлнэ.

7 дугаар зүйл

Цуцлалт

1. Энэхүү протокол оролцогч тухайн талын хувьд хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш таван жилийн хугацаа өнгөрсний дараа түүнийг хэдийд ч цуцалж болно.

2. Цуцлах тухай мэдэгдлийг Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар өгч протоколыг цуцлана.

3. Цуцлах тухай мэдэгдлийг Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хүлээлгэн өгснөөс хойш нэг жилийн дараа, эсхүл цуцлах тухай мэдэгдэлд заасан хугацаа өнгөрсний дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

4. Аль нэг тал Конвенцийг цуцалсан бол энэхүү протоколыг мөн цуцалсанд тооцно. Ийм цуцлалт нь Конвенцийн 30 дугаар зүйлийн (3) дахь хэсгийн дагуу цуцлалт хүчин төгөлдөр болох өдөр мөн адил хүчин төгөлдөр болно.

8 дугаар зүйл

Эх хадгалагч

1. Энэхүү протоколыг Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга (цаашид "хадгалагч" гэх)-д хадгалуулахаар өгнө.

2. Эх хадгалагч дараахь үүрэг хүлээнэ:

(а) энэхүү протоколд гарын үсэг зурсан болон нэгдэн орсон бүх улсын засгийн газарт дараахь зүйлийг мэдээлнэ:

(i) шинээр гарын үсэг зурсан, эсхүл соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан, эсхүл нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ

хадгалуулахаар өгсөн тохиолдол бүрийг өдрийг нь зааж;

(ii) энэхүү протокол хүчин төгөлдөр болох өдрийг;

(iii) энэхүү протоколыг цуцлах тухай мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан болон хүчин төгөлдөр болох өдрийг нь зааж;

(b) энэхүү протоколын баталгаат хуулбарыг түүнд гарын үсэг зурсан болон нэгдэн өрсөн бүх улсын засгийн газарт хүргүүлнэ.

3. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын дүрмийн 102 дугаар зүйлд заасны дагуу бүртгүүлэх, хэвлэн нийтлүүлэх зорилгоор эх хадгалагч энэхүү протоколыг хүчин төгөлдөр болмогц Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нарын газарт түүний баталгаат хуулбарыг хүргүүлнэ.

9 дүгээр зүйл

Хэл

Энэхүү протоколыг англи, араб, испани, орос, франц, хятад хэлээр тус бүр нэг хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байна.

Нэг мянга есөн зуун наян найман оны арван нэгдүгээр сарын арван нэгний өдөр Лондон хотноо үйлдэв.

Дээр дурдсаныг нотолж, тус тусын засгийн газраас зохих ёсоор эрх олгосны дагуу дор гарын үсэг зурагсад энэхүү протоколд гарын үсэг зурав.

A ХАВСРАЛТ

ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭНИЙ ТУХАЙ 1966 ОНЫ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦИД ОРУУЛАХ НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ

2 дугаар зүйл

Толорхойлолт

Эх бичвэрийн 8 дахь хэсгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(8) "Урт гэдэг нь цутгамал хэрсэнгийн оройгоос, эсхүл залуурын тэнхлэг хүртэл зай нь их бол усны шугамын дагуух холбоосны урд талаас түүгээр өнгөрөх 85 хувьтай тэнцэх хамгийн бага өндрөөс тооцсон гүний хэмжээний дээрх усны шугамын нийт уртын 96 хувьтай тэнцэх хэмжээг хэлнэ. Гүний хэмжээний хамгийн бага 85 хувьтай тэнцэх хэсгээр өнгөрөх усны шугаман дээрх

шилбэний гаднах тал нь муруй хэлбэртэй бол урд хэсгийн нийт уртын эгц босоо шугамыг шилбэний урд ирмэгтэй адил усны шугаман дээрх шилбэний арын цэгээс босоо шугамын дагуу (усны шугамаас дээш) хэмжин авна. Налуу хэлбэртэй хийгдсэн хэрсэнтэй хөлөг онгоцны хувьд уртыг тооцох усны шугам нь зохион бүтээгдсэн усны шугамтай параллель байна."

Дараахь агуулгатай 9 дэх хэсэг нэмэгдсэн:

"(9) "Жил бүрийн өдөр" гэдэг нь холбогдох гэрчилгээний дуусах хугацаатай тохирох жил бүрийн сар, өдрийг хэлнэ."

3, 12, 16, ба 21 дүгээр зүйлүүд

Эх бичвэрийн эдгээр зүйлүүд дэх Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээний талаар "(1966)" ишлэл хийсэн бүх заалт хасагдсан.

4 дүгээр зүйл

Хэрэглэх хүрээ

Эх бичвэрийн 3 дахь хэсгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(3) I хавсралтад заасан журмууд нь Хэрэв өөрөөр тусгайлан заагаагүй бол шинэ хөлөг онгоцонд хамаарна."

5 дугаар зүйл

Үл хамаарах тохиолдол

(2) дугаар зүйлийн (c) хэсг дэх "Пунта Норте" гэсэн үг нь "Пунта Раса (Сан Антонио булан)" гэж өөрчлөгдөв.

13 дугаар зүйл

Үзлэг, шалгалт болон даацын тэмдэг тавих

Гарчгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:
"Үзлэг болон даацын тэмдэг тавих"
1, 4, 7 дахь мөрөн дэх "Үзлэг, шалгалт болон даацын тэмдэг тавих" гэсэн үгнүүд "Үзлэг болон даацын тэмдэг тавих" гэж өөрчлөгдөнө.

14 дүгээр зүйл

Анхан шатны болон гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг, шалгалт

Гарчгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:
"Анхан шатны, гэрчилгээ шинэчлэх болон жил бүрийн үзлэг"

Эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:
"(1) Хөлөг онгоцонд дор дурдсан үзлэг хийнэ:

(a) хөлөг онгоцыг ашиглалтад оруулахын өмнөх анхан шатны үзлэгээр хөлөг онгоцны ерөнхий байгууламж, тоног төхөөрөмжийн иж бүрэн шалгалтыг энэхүү конвенцийн хүрээнд явуулна.

Үзлэгээр хөлөг онгоцны ерөнхий байгууламж, материалын орц болон хэмжээс нь Конвенцийн шаардлагыг бүрэн хангаж байгаа эсэхийг шалгана;

(b) гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийг 19 дүгээр зүйлийн (2); (5), (6), (7) дахь хэсгийн заалтуудыг хэрэглэхээс бусад тохиолдолд Захиргаанаас тогтоосон 5 жилээс хэтрэхгүй хугацаанд хийж, хөлөг онгоцны ерөнхий байгууламж, тоног төхөөрөмж, материалын орц болон хэмжээс нь энэхүү Конвенцийн шаардлагыг хангаж байгааг эсэхийг тогтооход оршино;

(c) жил бүрийн үзлэгийг гэрчилгээний жил бүрийн өдрийн өмнө болон хойно 3 сарын хугацаанд дараахь зүйлийг тогтоох зорилгоор хийнэ:

(i) их бие болон давхарлагад даацын тэмдэглэгээний байрлалын тооцоонд өөрчлөлт орохуйц өөрчлөлт хийгдээгүй эсэх;

(ii) хөлөг онгоцон дээр байгаа бүх хаалга, онгоцны тавцангийн хамгаалалт, түүнд гаргасан ус зайлуулах суваг, хөлгийн гишүүдийн байр, жолоодлогын кабинд нэвтрэх хаалга зэрэг хэрэгсэл нь зөв суурилуулагдсан, засварлагдсан, шаардагдах нөхцлийг хангасан эсэх;

(iii) усны түвшнээс дээш орших хашлаганы тэмдэглэгээ байнга үнэн зөв тэмдэглэгдсэн эсэх;

(iv) 10 дугаар дүрмийн шаардлагын дагуу мэдээллээр хангагдсан эсэх.

(2) энэ зүйлийн (1)(c) дэд хэсэгт дурдсан жил бүрийн үзлэг нь хөлөг онгоцонд хэрэглэж байсан буюу энэхүү конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу чөлөөлөгдсөн Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээ болон Олон улсын даацын тэмдэглэгээний чөлөөлөх гэрчилгээг баталгаажуулна.

16 дугаар зүйл

Гэрчилгээ олгох

(4) дэх хэсэг хасагдсан.

17 дугаар зүйл

Бусад засгийн газраас гэрчилгээ олгох

Гарчгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"Бусад Засгийн газраас гэрчилгээ олгох ба батлах"

Эх бичвэрийн (1) дэх хэсгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(1) Хэлэлцэн тохирогч аль нэг засгийн газар хэлэлцэн тохирогч нөгөө засгийн газраас хөлөг онгоцонд үзлэг хийхийг хүсэх бөгөөд Хэрэв энэхүү Конвенцийн нөхцлүүдийг хангаж байвал Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээг хөлөг онгоцонд олгох буюу олгох эрхийг олгохоор энэхүү Конвенцийн дагуу хөлөг онгоцонд гэрчилгээг олгох буюу батлана."

(4) дэх хэсгийн "(1966)" гэсэн заалт хасагдсан

18 дугаар зүйл

Гэрчилгээний загвар

Эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"Гэрчилгээ нь энэхүү Конвенцийн III хавсралтад тусгасан загвартай зохицсон хэлбэртэй байна. Хэрэв гэрчилгээ нь англи, эсхүл франц хэлээр бичигдээгүй бол бичвэрийг энэ хоёр хэлний аль нэг хэлээр орчуулан хавсаргасан байна."

19 дүгээр зүйл

Гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа

Гарчгийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"Гэрчилгээний хүчинтэй байх болон үйлчлэх хугацаа"

Эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(1) Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээг Захиргаанаас тогтоосны дагуу 5 жилээс хэтрэхгүй хугацаагаар олгоно.

(2) (a) Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө 3 сарын хугацаанд гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг хийсэн бол шинээр олгох гэрчилгээ нь (1) дэх хэсгийн шаардлагаас үл хамааран гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг хийж дууссан өдрөөс хойш 5 жилээс хэтрэхгүй хугацаанд хүчинтэй байна.

(b) Гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийг гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дууссаны дараа хийсэн бол шинээр олгох гэрчилгээ нь хүчин төгөлдөр гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа дуусах өдрөөс хойш 5 жилээс хэтрэхгүй хугацаанд хүчинтэй байна.

(c) Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө 3 хүртэлх сарын өмнө гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийг хийсэн бол шинэ гэрчилгээ нь гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийг хийж дууссан өдрөөс хойш 5 жилээс хэтрэхгүй гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийг хийж дуусах хүртэл хүчинтэй байна.

(3) Хэрэв гэрчилгээг 5 жилээс бага хугацаагаар олгосон бол 5 жил хүртэлх хугацаатай олгосон гэрчилгээг 14 дүгээр зүйлийн дагуу зохих ёсоор жил бүрийн үзлэгт хамруулсан нөхцөлд л Захиргаа гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг дууссан өдрөөс хойш (1) дэх хэсэгт заасны дагуу хамгийн их хугацаагаар сунгаж болно.

(4) Хэрэв 14 дүгээр зүйлийн (1) (b) дэд хэсэгт заасны дагуу гэрчилгээ шинэчлэх үзлэгийн дараа хөлөг онгоцонд түүний гэрчилгээний хугацаа дуусахаас өмнө шинэ гэрчилгээ олгох боломжгүй бол үзлэг хийж буй эсгээд, эсхүл байгууллага гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг 5 сараас илүүгүй хугацаагаар сунгаж болно. Ийнхүү сунгасныг гэрчилгээнд баталгаажуулах ёстой

бөгөөд хөлөг онгоцны усны түвшнээс дээш хашлаганы хэсэгт нөлөөлөхүйц аливаа өөрчлөлтийг ерөнхий байгууламж, тоног төхөөрөмж, ерөнхий байгууламжийн эд ангийн материал, эсхүл хэмжээнд хийгээгүй нөхцөлд л сунгалтыг хийх ёстой.

(5) Хэрэв хөлөг онгоц гэрчилгээний хугацаа дуусах үед үзлэг хийх боомтод байхгүй бол Захиргаа нь гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг зөвхөн зөвлөх шалтгааныг харгалзсаны үндсэн дээр аялалаа дуусган үзлэг хийх боомтод хүрэлцэн ирэх боломжийг хөлөг онгоцонд олгох үүднээс л сунгана. Ийм сунгалт хийх болсон ямар ч хөлөг онгоцны гэрчилгээг 3 сараас дээш хугацаагаар сунгахгүй бөгөөд ийм сунгалт хийлгэж үзлэг хийх боомтод хүрэлцэн ирсэн хөлөг онгоц шинэ гэрчилгээ авалгүйгээр сунгалт хийсэн гэрчилгээгээр тухайн боомтыг орших эрхгүй. Гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг хийсний дараа шинээр олгох гэрчилгээ нь гэрчилгээний сунгалт хийгдэхээс өмнөх хугацаа дууссан өдрөөс эхлэн 5 жилээс дээшгүй хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

(6) Богино аялалын хөлөг онгоцонд олгогдсон гэрчилгээ нь энэ зүйлийн өмнөх нөхцлийн дагуу сунгагдаагүй бол Захиргаа нь хөнгөлөлттэй хугацаагаар гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дууссан өдрөөс хойш нэг сар хүртэлх хугацаагаар сунгаж болно. Гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг хийсний дараа шинээр олгох гэрчилгээ нь гэрчилгээний сунгалт хийгдэхээс өмнөх хугацаа дууссан өдрөөс эхлэн 5 жилээс дээшгүй хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

(7) Захиргаанаас тогтоосон онцгой нөхцөл байдлын үед гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа дууссан өдрөөс хойших хугацаанд (2), (5), (6) дахь хэсгийн шаардлагын дагуу шинээр гэрчилгээ олгохгүй байж болно. Онцгой тухайн нөхцөл байдлын үед шинээр олгох гэрчилгээ нь гэрчилгээ шинэчлэх үзлэг хийснээс хойш 5 жилээс дээшгүй хугацаанд хүчинтэй байна.

(8) Хэрэв жил бүрийн үзлэгийг 14 дүгээр зүйлд тодорхойлсон хугацааны өмнө хийж дууссан бол:

(a) гэрчилгээн дээрх жил бүрийн өдрийн тэмдэглэгээ нь үзлэг хийж дууссанаас хойш 3 сараас дээшгүй хугацааны дараа байхаар өөрчлөн тусгагдсан байна.

(b) 14 дүгээр зүйлд заасан шаардлагын дагуу жил бүрийн дараагийн үзлэгийг энэ зүйлд заасны дагуу жил бүрийн шинэ өдрийг товлон давтамжтай хийнэ;

(c) Хэрэв жил бүрийн нэг буюу хэд хэдэн үзлэг хоорондох хамгийн их хугацаа нь 14 дүгээр зүйлд зааснаас ихгүй бол гэрчилгээний хугацаа дуусах өдөр өөрчдөгдөхгүй байж болно;

(9) Хэрэв дараахь нөхцөл байдлуудаас аль нэг нь бий болбол Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээ нь хүчингүй болно:

(a) хөлөг онгоцны их бие болон давхарлагад усны түвшнээс дээш орших хашлагын хэмжээг нэмэгдүүлэхүйц ихээхэн өөрчлөлт өрсөн;

(b) 14 дүгээр зүйлийн (1)(c) дэд хэсэгт дурдсан тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл нь бүрэн бүтэн байдлаа алдсан;

(c) гэрчилгээ нь 14 дүгээр зүйлийн (1)(c) дэд хэсэгт заасны дагуу хөлөг онгоцонд үзлэг хийгдсэнийг нотлохгүй бол;

(d) хөлөг онгоцонд аюул учрахуйц бүтцийн бат бөх байдал алдагдсан.

(10) (a) Захиргаанаас хөлөг онгоцонд олгосон Олон улсын даацын тэмдэглэгээний чөлөөлөх гэрчилгээний хугацаа нь 6 дугаар зүйлийн (2) дахь хэсэгт заасны дагуу 5 жилээс дээшгүй байна. Ийм гэрчилгээг энэ зүйлийн дагуу Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээний нэгэн адил шинээр олгож, үзлэгт хамруулж, баталгаа олгон, сунгалт хийж, хүчингүй болгоно.

(b) 6 дугаар зүйлийн (4) дахь хэсэгт заасны дагуу хөлөг онгоцонд олгосон Олон улсын даацын тэмдэглэгээний чөлөөлөх гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа нь нэг л аялалын хугацааны туршид хүчинтэй байх хугацаагаар хязгаарлагдана.

(11) Хөлөг онгоц өөр улсын далбаан дор явах болсон тохиолдолд Захиргаанаас олгосон гэрчилгээ нь хүчингүй болно."

21 дүгээр зүйл

Хяналт

(1) (c) дэд хэсэг дэх "(3) дахь хэсэг" гэж ишлэл хийснийг "(9) дэх хэсэг" гэж өөрчлөв.

В ХАВСРАЛТ ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭНИЙ ТУХАЙ 1966 ОНЫ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦИЙН ХАВСРАЛТУУД ДАХЬ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

I ХАВСРАЛТ

ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭГ ТОДОРХОЙЛОХ ЖУРАМ

I Бүлэг

Нийтлэг зүйл

1 дүгээр дүрэм

Их биеийн бат бэх байдал

Гарчиг дахь "Их биеийн бат бөх байдал" гэсэн үгийг "Хөлөг онгоцны бат бөх байдал" гэсэн үгээр солив.

Дүрмийн 1 дэх өгүүлбэр дэх "Их бие" гэсэн үгийг "Хөлөг онгоц" гэсэн үгээр солив.

2 дугаар дүрэм

Үйлчлэх хүрээ

Дараахь (6), (7) дахь хэсгийг нэмэв:

"6 дугаар дүрэм, 22 (2) буюу 27 дугаар дүрэм нь зөвхөн Олон улсын даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны конвенцийн 1988 оны протокол хүчин төгөлдөр болсон үед буюу түүнээс хойш үйлдвэрлэгдсэн хөлөг онгоцтой адил хэрсэнтэй хөлөг онгоцонд хэрэглэгдэнэ.

(7) Захиргаанаас тогтоосны дагуу (6) дахь хэсэгт тодорхойлноос бусад хөлөг онгоц болон шинэ хөлөг онгоц энэхүү конвенцийн 27 дугаар дүрэм (нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан) буюу 1966 оны Олон улсын даацын тэмдэглэгээний тухай конвенцийн 27 дугаар дүрмийн (1966 оны 4 сарын 5-ны өдрөөс мөрдөгдөж буй) аль алинтай нь нийцсэн байна."

3 дугаар дүрэм

Хавсралтад хэрэглэж буй нэр томъёоны тодорхойлолт

Эх бичвэрийн (1) дэх хэсгийг дараахь байдлаар өөрчлөв.

"(1) Ург, Ург (L)-ыг цутгамал хэрсэнгийн оройгоос, эсхүл залуурын тэнхлэг хүртэл зай нь их бол усны шугамын дагуух холбоосны урд талаас түүгээр өнгөрөх 85 хувьтай тэнцэх хамгийн бага өндрөөс тооцсон гүний хэмжээний дээрх усны

шугамын нийт уртын 96 хувьтай тэнцэх хэмжээгээр тооцно. Гүний хэмжээний хамгийн бага 85 хувьтай тэнцэх хэсгээр өнгөрөх усны шугаман дээрх шилбэний гаднах тал нь муруй хэлбэртэй бол урд хэсгийн нийт уртын эгц босоо шугамыг шилбэний урд ирмэгтэй адил усны шугаман дээрх шилбэний арын цэгээс босоо шугамын дагуу (усны шугамаас дээш) хэмжин авна. Налуу хэлбэртэй хийгдсэн хэрсэнтэй хөлөг онгоцны хувьд уртыг тооцох усны шугам нь зохион бүтээгдсэн усны шугамтай параллель байна."

(5) (b) дэд хэсэгт "тооцооны тавцангийн шугам буюу хашлагын ирмэг" гэсэн үг "тооцооны тавцангийн шугам буюу хашлага" гэж өөрчлөгдсөн.

5 дугаар дүрэм

Даацын тэмдэглэгээ

Журмын сүүлийн өгүүлбэр дэх "(зурга 2)" гэсэн үг хасагдсан.

9 дүгээр дүрэм

Тэмдэглэгээний хяналт

Олон улсын даацын тэмдэглэгээний гэрчилгээний талаар "(1966)" гэсэн заалтууд хасагдсан.

II Бүлэг

ХӨЛӨГ ОНГОЦНЫ УСНЫ ТҮВШНЭЭС ДЭЭШ ОРШИХ ХЭМЖЭЭГ ТОГТООХ НӨХЦЛҮҮД

10 дугаар дүрэм

Хөлөг онгоцны ахмадад олгох мэдээлэл

(2) дахь хэсгийн эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(2) Далайд хүний аюулгүй байдлыг хангах тухай Олон улсын конвенцийн дагуу хөлөг онгоц бүтээгдэж дууссаны дараа хазайлтын сорилт хийлгэхийг хөлөг онгоц бүрээс шаардахгүй:

(a) хазайлтын бодит усан түрц болон хүндийн төвийн байрлалыг хөлөг онгоцыг хоосон байх үед тодорхойлогдоно;

(b) ахмадыг хөлөг онгоц харьцангуй тогтвортой, хэвийн үйл ажиллагаа явуулахад тулгарах, болзошгүй бүхий л нөхцөл байдлын үед авах зайлшгүй арга хэмжээний талаарх нарийн удирдамж бүхий баталгаатай үнэн зөв мэдээллээр хурдан бөгөөд энгийн аргаар хангасан байна;

(c) Захиргаанаас зөвшөөрөгдсөн хөлөг онгоцыг тогтвортой байлгах тухай мэдээлэл болон түүнийг батласан баримт бичгийг хөлөг онгоцны тавцан дээр үргэлж байлгана;

(d) хөлөг онгоц бүтээгдсний дараахь хазайлтын сорилтоос Захиргааны зөвшөөрлөөр чөлөөлөгдсөн нөхцөлд тогтвортой байдлын үндсэн өгөгдлүүдийг хэрэв энэ хөлөг онгоцны тогтвортой байдлын тухай мэдээлэл нь үндсэн өгөгдлөөс үнэн зөв бүрдсэн гэж Захиргаа нь хангалттай батласан бол ийм төрлийн өөр хөлөг онгоц хазайлтын сорилт хийлгэсэн үр дүнгээс авч болно."

15 дугаар дүрэм

Ус нэвтрүүлэхгүй өрмөгөн даруулгатай эвхэгддэг тагтай онгойвчийн тэнгисийн нөлөөллийн үеийн үл нэвчих чанар

(5) дахь хэсгийн сүүлчийн өгүүлбэр дэх "засварлалт" гэсэн үгийн урд "шугаман" гэсэн үгийг оруулав.

22 дугаар дүрэм

Сувгууд болон ус татах, юүлэх хоолой

(1) дэх хэсгийн эхний өгүүлбэр дэх "заавал", "байна" гэсэн үгийн хооронд "2 дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд" гэсэн үгнүүд оруулсан.

Эх бичвэрт дараахь хэсгийг нэмсэн:
 "(2) Хэрэв усны түвшнээс дээш орших тавцангийн хөвөө нь аль ч талаараа 5 градус хазайх үед ачаа тээвэрлэхэд ашиглагддаг битүү давхарлаганаас гаднах хүрээгээр дайран өнгөрөх сувгууд нь усны түвшнээс доош орохгүй байхаар байна. Бусад тохиолдолд гоожилт нь хүчин төгөлдөр үйлчилж буй Далайд хүний аюулгүй байдлыг хангах тухай Олон улсын конвенцийн шаардлагын дагуу хөлөг онгоцны дотор явагдана."

(2)- оос (5) дахь хэсгийг (3) -аас (6) хүртэл дахин дугаарлав.

Дахин дугаарлагдсан (4) дэх хэсэг дэх "(1) дэх хэсэг" гэсэн заалт "(2) дахь хэсэг" гэж өөрчлөгдөв.

Дахин дугаарлагдсан (6) дахь хэсгийн эхний өгүүлбэр дэх "Бүх хавхлага болон тоног төхөөрөмж" гэсэн үг нь "Бүх тоног төхөөрөмж болон хавхлагууд" гэж солигдов.

23 дугаар дүрэм

Хашлагын гэгээвч

Дүрмийн (2) дахь хэсэг дэх "даацын усны шугам" гэсэн үг нь "зуны даацын тэмдэглэгээ (буюу Хэрэв тогтоож өгсөн бол зуны модны даацын тэмдэглэгээ)" гэж өөрчлөгдөв.

24 дүгээр дүрэм

Чөлөөлөх төхөөрөмж

(2) дахь хэсгийн эхний өгүүлбэр дэх "тооцоологдсон талбай" гэсэн үг нь "(1) дэх хэсгийн дагуу тооцоологдсон талбай" гэсэн үгээр солигдсон.

(2) дахь хэсгийн хоёр дахь өгүүлбэр дэх "интерполяция" гэсэн үгийн өмнө "шугаман" гэсэн үгийг оруулсан.

(3) дахь хэсэг дэх "хөлөг онгоц ... шаардлага хангаагүй хайрцагтай" гэсэн үгийг "хөлөг онгоц ...хайрцагтай" гэсэн үгээр сольсон.

III Бүлэг

УСНЫ ТҮВШНЭЭС ДЭЭШ ОРШИХ ХЭМЖЭЭ

27 дугаар дүрэм

Хөлөг онгоцны загвар

Эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"(1) Хөлөг онгоцны усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тооцож гаргах зорилгоор хөлөг онгоцуудыг "А" болон "В" загварт хуваана.

"А" загварын хөлөг онгоц

(2) "А" загварын хөлөг онгоц нь:

(a) зөвхөн шингэн ачаа савлан цутган тээвэрлэх зориулалтаар бүтээгдсэн;

(в) ачааны тасалгаа ус үл нэвтрэх жийргэн хаалтаар тоноглогдсон, ган буюу адил чанарын материалаар хийсэн жижгэвтэр нээлхийтэй, дээд зэргийн завсаргүй хийц бүхий нээлттэй тавцантай байна;

(c) ачаагаар дүүргэсэн тасалгаа нь нэвчих чанар багатай байна.

(3) "А" загварын хөлөг онгоцны урт 150 метрээс илүү, усны түвшнээс дээш орших хэсэг нь "В" загварын хөлөг онгоцноос илүүгүй байх, 12 дахь хэсэгт заасан гарч болзошгүй гэмтлийн улмаас ачаалах үед 11 дэх хэсгийн шаардлагын дагуу аливаа тасалгаа буюу тасалгаанууд нь 0,95 нэвчих чанартай байж, 13 дахь хэсэгт заасан тэнцвэрт байдлаа хангах нөхцлийг хэвээр хадгална. Ийм хөлөг онгоцны машины хэсгийн тасалгааг ачаалагдсан гэж үзэх боловч нэвчих чанар нь 0,85 байна.

(4) "А" загварын хөлөг онгоцны усны түвшнээс дээш орших хэсэг нь 28 дугаар дүрмийн А хүснэгтэд үндэслэн тодорхойлноос багагүй байна.

"В" загварын хөлөг онгоцууд

(5) 2 болон 3 дахь хэсэгт заасан "А" загварын хөлөг онгоцонд хамаарахгүй бүх хөлөг онгоцыг "В" загварын хөлөг онгоц гэж үзнэ.

(6) 1 дүгээр ангилалдаа 15 дугаар дүрмийн (7) дахь хэсэгт зааснаас бусад шаардлагыг хангасан таг бүхий хаалгаар тоноглогдсон нээлхийтэй, "В" загварын хөлөг онгоцонд 28

дугаар дүрмийн "В" хүснэгтийн хэмжээнд үндэслэн, дор дурдсан хүснэгтэд заасан нэмэгдэл хэмжээгээр усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтооно:

15 дугаар дүрмийн (7) дахь хэсэг буюу 16 дугаар дүрмийн шаардлагыг үл хангах таг бүхий хаалгатай хөлөг онгоцуудад зориулсан "В" загварын хөлөг онгоцны хүснэгт дэх усны түвшнээс дээш орших хэмжээний нэмэгдэл

Хөлөг онгоцны урт /метр/	Усны түвшнээс дээш орших хэмжээний нэмэгдэл /мм/	Хөлөг онгоцны урт /метр/	Усны түвшнээс дээш орших хэмжээний нэмэгдэл /мм/	Хөлөг онгоцны урт /метр/	Усны түвшнээс дээш орших хэмжээний нэмэгдэл /мм/
108 болон түүнээс бага	50	139	175	170	290
109	52	140	181	171	292
110	55	141	186	172	294
111	57	142	191	173	297
112	59	143	196	174	299
113	62	144	201	175	301
114	64	145	206	176	304
115	68	146	210	177	306
116	70	147	215	178	308
117	73	148	219	179	311
118	76	149	224	180	313
119	80	150	228	181	315
120	84	151	232	182	318
121	87	152	236	183	320
122	91	153	240	184	322
123	95	154	244	185	325
124	99	155	247	186	327
125	103	156	251	187	329
126	108	157	254	188	332
127	112	158	258	189	334
128	116	159	261	190	336
129	121	160	264	191	339
130	126	161	267	192	341
131	131	162	270	193	343
132	136	163	273	194	346
133	142	164	275	195	348
134	147	165	278	196	350
135	153	166	280	197	353
136	159	167	283	198	355
137	164	168	285	199	357
138	170	169	287	200	358

Хөлөг онгоц завсрын урттай байх үед шугаман интерполяцийн аргаар усны түвшнээс дээш орших хэмжээний нэмэгдлийг тооцож гаргана.

200 метрээс их урттай хөлөг онгоцны хувьд нэмэгдлийг Зөхиргээг тогтооно.

(7) 1 дүгээр ангилалдаа 15 дугаар дүрмийн (7) дахь хэсэг болон 16 дугаар дүрмийн шаардлагыг хангасан таг бүхий хаалгаар тоноглогдсон

нээлхийтэй, "В" загварын хөлөг онгоцонд энэ дүрмийн (8) – (13) дахь хэсгийн заалтыг хэрэглэхээргүй бол 28 дугаар дүрмийн "В" хүснэгтийн хэмжээнд үндэслэн усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтооно.

(8) 100 метрээс илүү урттай "В" загварын аливаа хөлөг онгоцонд энэ дүрмийн (7) дахь хэсэгт шаардсанаас багаар усны түвшнээс дээш орших

хэмжээг дараах нөхцөлд багасгахыг Захиргаа тогтоож болно:

(a) багийн гишгүүдийг хамгаалахын тулд зохих арга хэмжээ авсан байх;

(b) тавцангийн усыг зайлуулах төхөөрөмж хангалттай хэмжээнд байх;

(c) 1 болон 2 дугаар ангилал дахь тагууд нь 16 дугаар дүрмийн шаардлагыг хангаж, хангалттай бат бэх байх, тэдгээрийн тусгаарлагдсан болон найдвартай байдалд онцгой анхаарсан бол; болон

(d) ачаалах үед хөлөг онгоц (11) дэх хэсэгт заасан шаардлагын дагуу 0,95 нөвчих чанартай байх аливаа тасалгаа буюу тасалгаанууд нь (12) дахь хэсэгт тодорхойлсон болзошгүй гэмтлийн үед их усыг тэсвэрлэх чадвартай байж, (13) дахь хэсэгт тодорхойлсон хангалттай тэнцвэртэй байдалд усны мандал дээр хөвж байх ёстой. 150 метрээс илүү урттай хөлөг онгоцны машины хэсгийг усанд автсан тасалгааны адил авч үзэх боловч нэвчих чанарыг 0,85 гэж тооцно.

(9). (8), (11), (12) болон (13) дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан "B" загварын хөлөг онгоцны усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тооцоолохдоо 28 дугаар дүрмийн "B" хүснэгтэд тогтоосон хэмжээ, хөлөг онгоцуудын зохих уртад тохирсон "B" болон "A" хүснэгтийн хэмжээ хоорондын ялгаварын 60 хувиас дээш хэмжээгээр багасгаж болохгүй.

(10) (a). (9) дэх хэсэгт зөвшөөрсөн хүснэгтээр усны түвшнээс дээш орших хэмжээг 28 дугаар дүрмийн "B" болон "A" хүснэгтийн хэмжээ хоорондын ялгаварын нийт хэмжээгээр багасгахдаа хөлөг онгоц дараахь шаардлагыг биелүүлнэ:

(i) 26 дугаар дүрмийн (4) дэх хэсэгт зааснаас бусад, хэрэв энэ хөлөг онгоц "A" загварын бол;

(ii) энэ дүрмийн (8), (11) болон (13) дахь хэсгүүд; болон

(iii) хөлөг онгоцны уртын дагуух дурын хөндлөн халхавч хана гэмтэж, өмнөх болон хойд зэргэлдээ хоёр тасалгаа нь усаар дүүрсэн, энэ гэмтэл нь машины хэсгийг хязгаарлах халхавч хананд хамаарахгүй байдлаар авч үзэх тохиолдолд энэ дүрмийн (12) дахь хэсэгт заасныг;

(b) 150 метрээс илүү урттай хөлөг онгоцны машины хэсгийг усанд автсан тасалгааны адил авч үзэх боловч нэвчих чанарыг 0,85 гэж тооцно.

Ачаалалтын эхний байдал

(11) Усанд автахас өмнөх ачаалалтын эхний байдлыг дараахь байдлаар тодорхойлно:

(a) Хөлөг онгоцыг усны даацын усны шугам хүртэл, хөлөг онгоцны нуруу модтой ижил тэнцүү ачаалагдсанаар төсөөлөн үзнэ.

(b) Хүндийн хүчний босоо төвийг тооцоолохдоо дараахь зарчмыг баримтална:

(i) Нэг төрлийн ачаа тээвэрлэж байгаагаар.

(ii) (iii) хэсэгт зааснаас бусад хэсэгчлэн дүүргэх зориулалттай тасалгаанууд, ачааны бүх тасалгааг бүрэн дүүрэн ачаалсан, шингэн ачаа тээвэрлэх үед тасалгаа бүрийг 98 хувь дүүргэсэн гэж тооцно.

(iii) хэрэв зуны даацын шугам хүртэл ачаалсан хөлөг онгоцыг хоосон тасалгаатай ашиглахаар төлөвлөж, хүндийн хүчний босоо төвийг тооцоолоход (ii) хэсэгт зааснаас багагүй байх тохиолдолд тийм тасалгааг хоосон гэж тооцно.

(iv) Зарцуулах шингэн, сэлбэгийн ачааллыг бүх цистерн, сав тус бүрийн нийт эзлэхүүний 50 хувиар тооцно. Шингэний төрөл тус бүрийн ядаж нэг хос хөндлөн цистерн буюу төвийн нэг цистерн нь хамгийн их чөлөөт гадаргуутай гэж үзэж, цистерн буюу хосолсон цистерний чөлөөт гадаргууг илүү их гэж тооцон, агууламж бүхий цистерн бүрийн хүндийн төвийг түүний эзлэхүүний хүндийн төвөөр авч үзнэ. Үлдсэн цистернуудийг эсхүл бүхэлдээ хоосон, эсхүл бүхэлдээ дүүрэн гэж үзэж, эдгээр цистернээс зарцуулсан шингэний хуваарилалтыг хөлөг онгоцны нуруу модноос дээш хүндийн төвтэй байхаар тооцно.

(v) (iv) хэсэгт заасан зарцуулсан шингэн бүхий тасалгаанаас бусад, (ii) хэсэгт заасан шингэн агуулсан тасалгаа бүрт хамгийн их чөлөөт гадаргуугийн нөлөөллийг хазайлтын өнцгийг 5 градусуас ихгүй үед тооцно. Тооцоолох аргыг Захиргаанаас зөвшөөрсөн нөхцөлд чөлөөт гадаргуугийн бодит нөлөөлийг хэрэглэнэ.

(vi) Хүндийн хэмжээг хүндийн жингийн дор дурдсан хэмжигдэхүүнийг үндэслэн тооцно:

Давстай ус	1.025
Цэнгэг ус	1.000
Түлшний тос	0.950
Дизелийн тос	0.900
Тос, тосолгоо	0.900

Гэмтлийг таамаглах

(12) Дараахь зарчмаар гэмтлийн шинж чанарын талаар таамаглана:

(а) Гэмтлийн хэмжээ босоо чиглэлд бүх тохиолдолд үндсэн шугамнаас дээш хязгааргүй гэж таамаглана.

(б) Гэмтлийн хэмжээ хөндлөн чиглэлд хөлөг онгоцны тавцангийн дотроос перпендикулярар төвийн шугам хүртэлх зуны даацын усны шугамын түвшинд В/5 –тэй тэнцүү буюу 11.5 метр болон бага.

(с) Хэрэв гэмтлийн хэмжээ (а) болон (б) дэд хэсэгт зааснаас бага, хөлөг онгоцыг илүү хүнд байдалд хүргэхээр бол тооцоог тийм бага хэмжээний гэмтлээр авч үзнэ.

(д) (10) хэсгийн (а) дэд хэсэгт зааснаас өөрөөр шаардсанаас гадна таамаглаж буй гэмтлийн хөндлөн чиглэлд дотоод хөндлөн халхавч ханын дагуу тасалгаа байрлаагүй үед зэргэлдээ хөндлөн халхавч ханын хоорондох нэг тасалгаа усанд автсанаар хязгаарлаж болно. Хөлөг онгоцны тавцангийн хэмжээгээр үргэлжлээгүй, цистерний хөндлөн зааг болох халхавч ханыг (б) дэд хэсэгт заасны дагуу тэдгээр нь хөндлөн чиглэлд таамаглаж буй гэмтлийн хилийн цаад хэсэгт байгаа тохиолдолд гэмтээгүй гэж үзнэ. (б) дэд хэсэгт заасны дагуу хэрэв таамаглаж буй гэмтлийн хөндлөн чиглэлийн хүрээнд байгаа хөндлөн халхавч хана 3 метрээс илүүгүй урттай шат буюу хөндий завсартай бол тийм хөндлөн халхавч ханыг гэмтээгүй гэж тооцож, зэргэлдээ тасалгаануудыг тус тусдаа усанд автсан гэж үзнэ. Хэдий тийм боловч, хэрэв таамаглаж буй гэмтлийн хөндлөн чиглэлийн хүрээнд байгаа хөндлөн халхавч хана 3 метрээс илүү урттай шат буюу хөндий завсартай бол тийм хөндлөн халхавч хана бүхий хоёр тасалгааг усанд автсан гэж үзнэ. Халхавч ханын оройгоос хойш болон цистерний оройгоос хойш, дээд хэсэгт бий болсон шатыг энэ журмын дагуу шатны адил авч үзэхгүй.

(е) Таамаглаж буй гэмтлийн хөндлөн чиглэлийн хүрээнд байгаа үндсэн хөндлөн халхавч хана нь давхар ёроолын буюу цистерний хэсэгт 3 метрээс илүү урттай шат үүсгэж байгаа бол үндсэн хөндлөн халхавч хананд нийлэх давхар ёроолын буюу цистерний хэсгийг нэгэн зэрэг усанд автсан гэж үзнэ. Хэрэв энэ цистерн завсар зайтай, нэг болон хэд хэдэн үр тариа агуулах сав шиг

хөндийтэй бол тийм хөндий болон хөндийнүүдийг нэгэн зэрэг усанд автана гэж тооцно. Үүнтэй адилаар шингэн ачаа тээвэрлэх зориулалттай хөлөг онгоцны хэрэв цистерний хажуу тал завсар зайтай, зэргэлдээ тасалгааны дотор байгаа бол тийм зэргэлдээ тасалгаануудыг нэгэн зэрэг хоосон, эсхүл усанд автсан гэж тооцно.

Энэ заалт нь цистерний хоорондох халхавч хананд усны цорго байрлуулж, хөлгийн тавцангаас хянахаас бусад үед тийм завсар зайнуудыг хаах хэрэгсээр тоноглогосон тохиолдолд 4 мөн адил хэрэглэгдэнэ. Цистерний дээр гаргасан цистерний дээд хэсэг дэх амсар ердийн нөлөөнд байгаагаас бусад тохиолдолд ойрхон зайтай боолтууд бүхий халхавчны тагийг нүхлээгүй халхавч ханатай адил авч үзнэ.

(f) Аливаа зэргэлдээ өмнөх болон хойд тасалгаануудыг усанд автсан гэж үзэхэд ус үл нэвтрэх үндсэн халхавч хана бага гэхэд $1/3 L^{2/3}$ буюу 14.5 метр зайд орших тохиолдолд үр нөлөөтэй гэж тооцно. Хөндлөн халхавч ханыг үүнээс бага зайд байгаа үед нэг болон түүнээс дээш тийм халхавч ханыг дээр дурдсан хамгийн бага зайд хүргэхийн тулд байхгүйгээр тооцно.

Тэнцвэртэй байдал

(13) Дараахь шаардлагыг хангаж байгаа тохиолдолд усанд автсаны дараахь хөлөг онгоцны тэнцвэртэй байдлыг хангалттай гэж тооцно:

(а) Усанд автсаны дараа сүүлчийн даацын усны шугам нь доошлоход аливаа нүхээр усанд авталтыг түргэсгэх нөхцөл, доошоо суух хугацаа, хазайлт болон бэлэн байдлыг тооцоолно. Тийм завсар зайнд агааржуулах хоолой, салхивч болон ус үл нэвтрэх хаалгаар хаасан онгорхой нүх (тэдгээр нь 12 дугаар дүрмийн дагуу зөвшөөрөгдөх), эвсэл таглаа (тэдгээр нь 12 дугаар дүрэм болон 19 дүгээр дүрмийн (4) дэх хэсгийн дагуу зөвшөөрөгдөх) хамаарах бөгөөд тэдгээрт тагаар хаасан нүх буюу нээлхий (18 дугаар дүрмийн дагуу зөвшөөрөгдөх), 27 дугаар дүрмийн (2) дахь хэсэгт загварыг тодорхойлсон ачааны таг, ус үл нэвтрэх алсын удирдлагаар ажиллах хаалга буюу нүхгүй нээлхий (23 дугаар дүрмийн шаардлагыг хангасан) хамаарахгүй. Хэдий тийм боловч, үндсэн машины хэсгийг удирдлагын хэрэгслийн хэсгээс тусгаарлах ус үл нэвтрэх хаалга нь хөлөг онгоц далайд битүүмжилсэн байдалд тэдгээрийг ашиглаагүй байгаа хугацаанд хаалганы доод босго зуны даацын усны шугамнаас дээш түвшинд оршиж байх үед түргэн хугацаанд ажиллах бслэмжтой байх төрлийн нугас хадсан байна.

(б) Хэрэв (12) дахь хэсгийн (б) дэд хэсэгт заасан таамаглаж буй гэмтлийн хүрээнд хоолой,

суваг хонгил байгаа бол гэмтлийн тохиолдол бүрийг тооцоолоход ашиглаж байгаагаас бусад тасалгаануудад ус тархалтыг нэмэгдүүлэхгүй байх арга хэмжээ авна.

(с) Тэгш хэмийн бусаар усанд автахад хазайлтын өнцөг 15 градусаас ихгүй байна. Хэрэв тавцангийн аль ч хэсэг автаагүй бол хазайлтын өнцгийг 17 градус хүртэл нэмэгдүүлэн тооцож болно.

(d) Метацентрик өндөр нь усанд автсан үед эерэг байна.

(е) Хэрэв тухайн тохиолдолд усанд автахар гэмтсэн гэж үзэж байгаа тасалгаанаас гадна хүрээнд байгаа тавцангийн хэсэг усаар дүүрч, бат бэх байх нь эргэлзээтэй бол тогтвортой байдлын зөрүүг шинжлэн шалгана. Хэрэв тахир мөр бага гэхэд 20 градусын зайд, тэнцвэртэй байдлаас хамгийн ихдээ 0.1 метрийн зайд хэтэрч тэгширэх үед тогтвортой байдлын зөрүүг хангалттай гэж тооцно. Энэ зайн хүрээнд тахир мөрний доорх талбай 0.0175 т.радаас багагүй байна. Захиргаа нь хамгаалагдсан буюу хамгаалагдаагүй онгорхой нүх түр зуур усанд автаснаас тогтвортой байдлын зөрүүний хүрээнд учирч болзошгүй бодит аюулыг тооцож үзэх ёстой.

(f) Захиргаа нь усанд автах үеийн завсрын шатанд тогтвортой байдал хангалттай байхыг шаардана.

Хөдлөх хэрэгсэлгүй хөлөг онгоц

(14) Хөнгөн чиргүүл, ачааны хөлөг онгоц болон хөдөлгөөнт бие даасан хэрэгсэлгүй бусад хөлөг онгоцонд энэ журмын заалтуудын дагуу усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтооно. (2) болон (3) дахь хэсгийн шаардлагыг хангасан ачааны онгоцны усны түвшнээс дээш орших хэмжээг "А" загварын хөлөг онгоцны адил тогтоож, ингэхдээ:

(a) Захиргаа нь ил тавцан дээр ачаа тээвэрлэх ачааны онгоцны тогтвортой байдлыг тусгайлан тооцно. Тавцангийн ачааг ердийн "В" загварын хөлөг онгоцны адил усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтоосон ачааны онгоцон дээр тээвэрлэж болно.

(b) Хэдий тийм боловч, жолоодлогогүй ачааны онгоцонд 25 дугаар дүрэм болон 26 (2), 26 (3) дугаар дүрэм, 39 дүгээр дүрмийн шаардлагыг хэрэглэхгүй.

(с) Усны түвшнээс дээш орших хэмжээний тавцан дээрээ ган болон бусад адил чанарын материалаар хийсэн буюу чигжээс бүхий, ус үл нэвтрэх тагаар хаасан, нэвтрэх боломжтой жижгэвтэр нээлхийтэй ийм төрлийн жолоодлогогүй

ачааны онгоцонд энэ дүрмийн дагуу тооцоолсон хэмжээнээс 25 хувиар бага усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтоож болно.

37 дугаар дүрэм

Байгууламж болон хайрцгийг багасгах

Хүснэгтийн тайлбарт "А" загварын хөлөг онгоцонд болон "В" загварын хөлөг онгоцны хувьд 2 дахь хэсгийн "хайрцаг" гэсний дараа "болон байгууламж" гэсэн үгийг оруулав.

38 дугаар дүрэм

Нуман хэлбэр

(12) дахь хэсгийн тодорхойлолтын "у" дэд хэсэгт "нуман хэлбэрийн шугамын захад" гэснийг "перпендикулярный өмнөд болон хойно" гэж өөрчлөв.

40 дүгээр дүрэм

Усны түвшнээс дээш орших хамгийн бага хэмжээ

(4) дэх хэсгийн эхний өгүүлбэрийн "(1) дэх хэсэг" гэснийг "(3) дахь хэсэг" гэж өөрчлөв.

IV Бүлэг

МОД ТЭЭВЭРЛЭХ ЗОРИУЛАЛТЫН ХӨЛӨГ ОНГОЦОНД УСНЫ ТҮВШНЭЭС ДЭЭШ ОРШИХ ХЭМЖЭЭГ ТОДОРХОЙЛОХ ТАВИХ ТУСГАЙ ШААРДЛАГА

44 дүгээр дүрэм

Ачилт

Эх бичвэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"Ерөнхий нөхцөл:

(1) Ачаа байрлуулдаг ил тавцан дээрх онгойвчуудыг найдвартай хааж бөглөсөн байна. Салхивч болон агааржуулагчийг найдвартай хамгаална.

(2) Модыг наад зах нь давхарлагуудын хоорондох худгийн уртаар болон худгуудын нийт уртын хэмжээгээр тавцан дээр ачна. Хойд төгсгөлд хязгаарлах байгууламж бэхлэхгүй бол модыг наад зах нь арын нээлхийн төгсгөл хүртэл ачна. Хөлөг онгоцны нийт өргөний хэмжээгээр аль болох онгоцны ханан тал уруу ойртуулж, хамгаалалтын хашлага, бэхлэлт, тулгуур, залуурч нэвтрэх боломжийг бүрдүүлэх зэргээр хаалтыг бэлтгэн, аливаа тохиолдолд хөлөг онгоцны өргөнөөс дунджаар 4 хувиас хэтрэхгүй байхаар модыг тавцан дээр ачна. Модыг аль болох бат бэх, байгууламжийн хэвийн өндрийн хэмжээнээс намгүй,

тавцангийн дөрөвний нэгээс хэтрэхгүй байхаар ачна.

(3) Өвлийн улирлын бүсэд өвөл хөвөх хөлөг онгоцны нээлттэй тавцан дээрх ачааны өндөр нь тавцангийн хамгийн өргөн хэсгийн гуравны нэгээс хэтрэхгүй байна.

(4) Тавцан дээр модыг чигжүү ачиж, боож бэхэлсэн байна. Энэ нь ямар ч тохиолдолд жолоодлого болон хөлөг онгоцны шаардлагатай чухал ажилд саад учруулахааргүй байна.

Тулгуурууд

(5) Тээвэрлэх модны төрлөөс шалтгаалан тулгуур нь хөлөг онгоцны өргөнийг тооцсон, хангалттай бат бэх байж, тулгуурын бат бөх чанар нь хашлагынхаас хэтрэхээргүй, хоорондох зай нь тээвэрлэж байгаа модны төрөл болон урттай тохирсон байх ёстой ч 3 метрээс илүүгүй байна. Тулгуурыг бат бэх өнцгөн болон металл углуурга, бусад найдвартай хэрэгслээр бэхлэнэ.

Даруулга

(6) Тавцан дээр ансан мод нь нийт уртынхаа хэмжээгээр, тээвэрлэх модны онцлогоос хамааран Захиргаанаас зөвшөөрөгдсөн даруулгаар¹ бэхлэнэ.

Тогтвортой байдал

(7) Аялалын бүх шатанд тогтвортой байдлын найдвартай нөөцөөр хангагдахын тулд норхон болон мөстсөнөөс ачааны жин нэмэгдэх, түлш болон нөөцийг² зарцуулснаар жин багасах зэргийг тооцож зохих арга хэмжээ авсан байна.

Хөлөг онгоцны багийн хамгаалал, машины тасагт нэвтрэх, гэх мэт.

(8) 25 дугаар дүрмийн (5) дахь хэсгийн шаардлагууд дээр нэмж, хамгаалалтын хашлага буюу аврах хашлагыг босоогоороо 350 мм-ээс илүүгүйгээр тавцангийн ачааны тал бүрт ачаанаас 1 метрээс багагүй өндөрт байрлуулсан байна. Мөн аврах хашлагыг төмөр утсан татлагаар хөлөг онгоцны төв шугам руу аль болох ойртуулан чанга ороож татах нь зохистой. Ачаа тэнцүү биш үед 600 мм-ээс багагүй өргөнтэй явах гарцыг ачааны дээгүүрх аюулгүй гадаргуу дээр аврах хашлагын доор буюу зэргэлдээ нь бэхлэн тааруулсан байна.

(9) (8) дахь хэсэгт заасан шаардлагыг биелүүлэх боломжгүй үед Захиргаанаас зөвшөөрсөн шаардлага хангасан хэрэгслийг сонгон ашиглана.

Залуурын төхөөрөмж

(10) Залуурын төхөөрөмжүүд ачаанд өртөж гэмтэхээс найдвартай хамгаалагдсан буюу аль болох хялбар хүрэх боломжтой байна. Гол залуурын төхөөрөмж гэмтсэн тохиолдолд жолоодох найдвартай хэрэгслттэй байх арга хэмжээ авсан байна.³

45 дугаар дүрэм

Усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тооцоолох

(5) дугаар хэсэгт "усны түвшнээс" гэсэн үгийн дараа "буюу 40 (8) дугаар дүрэм, зуны модны тооцооны зайг үндэслэсэн, хөлөг онгоцны нуруу модны дээд оройгоос зуны модны даацын тэмдэглэгээний шугам хүртэл хэмжсэн" гэж нэмэх.

II ХАВСРАЛТ

БҮС, МУЖ БОЛОН УЛИРЛЫН МӨЧЛӨГ

46 дугаар дүрэм

Хойд зүгийн өвлийн улирлын бүс болон муж

(1) дэх хэсгийн (b) дэд хэсгийн сүүлчийн өгүүлбэрийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"Энэ бүсэд Хойд Атлантын өвлийн улирлын I бүс, параллель өргөрөгөөр хязгаарлагдсан Скагеррак хоолой дахь Скоу орших Хойд Атлантын өвлийн улирлын муж болон Балтийн тэнгис хамаарахгүй. Шетландын арлуудыг Хойд Атлантын өвлийн улирлын I болон II бүсийн хил дээр оршиж байгаа гэж үзнэ."

Улирлын мөчлөг:

өвөл: - 11 дүгээр сарын 1-ээс 3 дугаар сарын 31 хүртэл.

зуны: - 4 дүгээр сарын 1-ээс 10 дугаар сарын 31 хүртэл.

47 дугаар дүрэм

Өмнө зүгийн өвлийн улирлын бүс

Дүрмийн төгсгөл дэх "Америк тивийн баруун эрэг хүртэл" гэсэн үгүүдийг дараахь байдлаар өөрчлөв:

"өмнөд өргөрөгийн 33°, баруун уртрагийн 79° цэг хүртэл, тэндээс чигээрээ өмнөд өргөрөгийн

¹ Зөвлөмжийг Байгууллагаас А.287(VIII) тогтоолоор батласан Хөлөг онгоцоор модыг тавцан дээр ачиж тээвэрлэхэд зориулсан Аюулгүйн дадлагын хуулинд хийсэн бөгөөд Далайн аюулгүй байдлын зөвлөлийн гучин есдүгээр чуулганаар нэмэлт, өөрчлөлт орсон болно.

41°, баруун уртрагийн 75° хүртэл, тэндээс чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 41°47', баруун уртрагийн 73°53'-ын Чилоэ арал дээрх Пунт Корона гэрэлт цамхаг хүртэл, тэндээс Чилоэ арлын умард, зүүн болон өмнөд эргийн дагуух өмнөд өргөрөгийн 43°20', баруун уртрагийн 74°20' цэг хүртэл, тэндээс баруун уртрагийн 74°20' мериданаар өмнөд өргөрөгийн 45°45' -ын параллель хүртэл, Чилоэгийн сувгийн дотоод бүсийг багтаасан баруун уртрагийн 74°20' мериданаас дорно зүгт."

48 дугаар дүрэм

Халуун орны бүс

Эхний дэд хэсгийн төгсгөлийн (2) дахь хэсэгт "Болон эндээс чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 30° -т орших Америк тивийн баруун эрэг хүртэл" гэснийг "эндээс чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 32°47' цэг, баруун уртрагийн 72° хүртэл болон эндээс өмнөд өргөрөгийн 32°47'-тай параллель Америк тивийн баруун эрэг хүртэл" болгож өөрчлөв.

(2) дахь хэсгийн (2) дахь дэд хэсэгт "Кокиумбо" гэсэн үгийг "Вальпарисо" болгож өөрчлөв.

49 дүгээр дүрэм

Улирлын халуун муж

(4) хэсгийн (b) дэд хэсэгт "зүүн уртрагийн 120° хүртэл, эндээс зүүн уртрагийн 120° мериданы дагуу Австралийн эрэг хүртэл" гэсэн үгийг "зүүн уртрагийн 114° хүртэл буюу эндээс зүүн уртрагийн 114° -ын мериданы дагуу Австралийн эрэг хүртэл" гэж өөрчлөв.

Бүсийн болон улирлын мужийн газрын зураг

Газрын зураг дээрх Америкийн Нэгдсэн Улсын зүүн эргийн дагуух бүсийг үзүүлсэн хэсэг дэх "УЛИРЛЫН ӨВЛИЙН БҮС" гэсэн үгийг "ӨВЛИЙН УЛИРЛЫН МУЖ" гэж өөрчлөв.

Газрын зураг дээрх бүх газарт "УЛИРЛЫН ӨВЛИЙН БҮС" гэсэн үгийг (дээр дурдсан тохиолдлоос бусад) "ӨВЛИЙН УЛИРЛЫН БҮС" гэж, "УЛИРЛЫН ХАЛУУН ОРНЫ" гэсэн үгийг "УЛИРЛЫН ХАЛУУН МУЖ" гэж өөрчлөв.

Тайлбар дээрх "баруун" гэсэн үгийг "өмнө" гэж өөрчилсөн.

Австралийн эрэг дэх улирлын халуун орны мужийн хилийн шугамыг зүүн уртрагийн 120°-аас зүүн уртрагийн 114° хүртэл шилжүүлэв.

Зуны халуун бүсийн өмнөд хилийн шугам нь Америк тивийн баруун эрэг хамаарахгүйгээр зүүн зүгт өмнөд өргөрөгийн 33°, баруун уртрагийн 79° -т байна. Чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 33°, баруун уртрагийн 79°-аас өмнөд өргөрөгийн 41°, баруун уртрагийн 75°-ын цэг хүртэл хамрагдана. Тэндээс чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 41°47', баруун уртрагийн 73°53'-т Чилоэ арал дээрх Пунта Корона гэрэлт цамхаг хүртэл хамрагдана. Тэндээс Чилоэ арлын хойд, зүүн болон өмнөд эргийн хил болон тэмдэглэгдсэн өмнөд өргөрөгийн 43°20', баруун уртрагийн 74°20' хүртэл байна. Баруун уртрагийн 74°20'-ын меридан нь өмнөд өргөрөгийн 45°45'-ын параллель хүртэл болон тэндээс энэ параллель нь Өмнөд Америкийн баруун эрэг хүртэл тэмдэглэгдсэн байна.

Чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 26°, баруун уртрагийн 75° цэгээс өмнөд өргөрөгийн 30°-т халуун бүсийн өмнөд хилээс Өмнөд Америкийн баруун эрэг хүртэл хамрахгүй. Чигээрээ өмнөд өргөрөгийн 26°, баруун уртрагийн 75° цэгээс өмнөд өргөрөгийн 32°47', баруун уртрагийн 72° хүртэл, тэндээс өмнөд өргөрөгийн 32°47' -тай параллель Өмнөд Америкийн баруун эрэг хүртэл хамрагдана.

III ХАВСРАЛТ

ГЭРЧИЛГЭЭ

Даацын тэмдэглэгээний тухай Олон улсын гэрчилгээний маягтыг (1966 оны) болон Даацын тэмдэглэгээнээс чөлөөлөгдөх тухай олон улсын гэрчилгээ гэснийг дараахь маягтаар өөрчлөв:

"Даацын тэмдэглэгээний тухай Олон улсын гэрчилгээны маягт"

" ОЛОН УЛСЫН ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭНИЙ ГЭРЧИЛГЭЭ"

(Албан ёсны тэмдэг) (Улс)

1988 оны Протоколоор өөрчлөлт орсон Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцийн заалтыг үндэслэн Засгийн газрын эрх олгосноор элгэв.

/Улсын нэр/

/Эрх бүхий этгээд болон байгууллага/

Хөлөг онгоцны тухай мэдээлэл¹
 Хөлөг онгоцны нэр
 Тусгай дугаар болон үсгэн тэмдэглэл
 Бүртгэсэн боомт
 Урт (L) 2(8) зүйлд тодорхойлсон (метрээр).....
 IMO дугаар²

¹ хөлөг онгоцны тухай тодорхой зүйлийг хүснэгтэд сонголтлоор оруулж болно

² А 600(15) - IMO Хөлөг онгоцны таних тэмдэгийн тогтолцоо тогтоолын дагуу энэ мэдээллийг сайн дурын үндсэн дээр оруулж болно

Усны түвшнээс дээш орших хэмжээг хэрхэн тогтоосон.²

Хөлөг онгоцны загвар³

Шинэ хөлөг онгоц

{“А” загвар

{“В” загвар

{Ашиглагдаж байгаа хөлөг онгоц

{усны түвшнээс дээш орших багасгасан хэмжээтэй “В” загвар

{усны түвшнээс дээш орших нэмэгдүүлсэн хэмжээтэй “В” загвар

Тавцангийн шугамаас тооцсон усны түвшнээс дээш орших даацын тэмдэглэгээ⁴

Даацын тэмдэглэгээ⁴

Халуун бүсийн

..... мм (Т)

..... мм-ээр дээш (S)

Зуны

..... мм (S)

Тойргийн төв дайрсан шугамын дээд захын түвшинд

Өвлийн

..... мм (W)

..... мм-ээр доош (S)

Хойд Атлантын өвлийн

..... мм (WNA)

..... мм-ээр доош (S)

Халуун бүсийн модны

..... мм (LT)

..... мм-ээр дээш (LS)

Зуны модны

..... мм (LS)

..... мм-ээр дээш (S)

Өвлийнмодны

..... мм (LW)

..... мм-ээр доош (LS)

Хойд Атлантын өвлийн модны

..... мм (LWNA)

..... мм-ээр доош (LS)

Модныхоос бусад бүх усны түвшнээс дээш орших хэмжээнд зориулан цэнгэг усны тухайд оруулсан өөрчлөлт мм. Модны усны түвшнээс дээш орших хэмжээнд мм.

тэмдэглэгээг тэмдэглэсэн болохыг ҮҮГЭЭР НОТӨЛЖ БАЙНА.

Энэхүү гэрчилгээ нь Конвенцийн 14(1)(с) зүйлд нийцсэн жил тутмын үзлэг шалгалтыг хийсэн нөхцөлд хүртэл хүчин төгөлдөр⁵ болно.

Олгосон
(Гэрчилгээг олгосон газар)

Дээр дурдсан усны түвшнээс дээш орших хэмжээг эхлэн хэмжсэн тавцангийн шугамын дээд зах нь мм хашлагын тавцан талаас зайд оршино.

1. Энэ хөлөг онгоцыг Конвенцийн 14 дүгээр зүйлийн шаардлагад нийцүүлэн шалгасан болно.

2. Энэхүү үзлэг шалгалт нь Конвенцид нийцүүлсэн дээр дурдсан усны түвшнээс дээш орших хэмжээг тогтоосон болон даацын

.....
(Олгосон огноо) (Гэрчилгээг олгосон эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

(Эрх бүхий байгууллагын тамга болон тэмдэг)

¹ хэрэглэхгүйг нь дарах.

² Хэрэглэгддэггүй усны түвшнээс дээш орших хэмжээ болон даацын тэмдэглэгээг гэрчилгээнд тусгахгүй байж болно. Даацын тэмдэглэгээний хэсгийг Гэрчилгээнд сайн дурын үндсэн дээр оруулж болно. (тодорхойлон бичих)

³ Конвенцийн 19(1) дүгээр зүйлд нийцүүлэн дуусах хугацаанд өөрчлөлт оруулна. Конвенцийн 19(8) дугаар зүйлийн дагуу өөрчлөлт оруулаагүй бол энэ огнооны сар болон өдөр нь Конвенцийн 2(9) дүгээр зүйлд тодорхойлсон огноотой таарсан байна.

Тайлбар:

1. Хөлөг онгоц гол дээр буюу нутаг дотор усны хүрээнд орших боомтоос гарч байгаа бол гарч байгаа цэг болон нээлттэй далай хооронд зарцуулах шаардлагатай шатахуун болон бусад бүх материалын жинд тохирсон илүү ачаа тээвэрлэхийг зөвшөөрнө.

2. Хөлөг онгоц нэгж хувийн жинтэй цэнгэг усанд байгаа бол зохих даацын тэмдэг нь дээр дурдсан цэнгэг усанд зориулсан өөрчлөлтийн хэмжээгээр ачаалж болно. Хэрэв хувийн жин нь нэгж хувийн жингээс ялгаатай бол усны бодит хувийн жин болон 1.025 ялгаварын хэмжээгээр өөрчлөлтийг хийнэ.

Жил бүрийн үзлэг шалгалтын баталгаажуулалт

Конвенцийн 14(1)(с) зүйлд шаардсан жил бүрийн үзлэгийн үед хөлөг онгоц нь Конвенцийн холбогдох шаардлагуудыг биелүүлж байгааг ҮҮГЭЭР НОТОЛЖ БАЙНА:

Жил бүрийн үзлэг:

Гарын үсэг:
(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Газар:

Огноо:

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

19(8)(с) зүйлд нийцсэн жил бүрийн үзлэг

Конвенцийн 19(8)(с) зүйлд шаардсан жил бүрийн үзлэгийн үед хөлөг онгоц нь Конвенцийн холбогдох шаардлагуудыг биелүүлж байгааг ҮҮГЭЭР НОТОЛЖ БАЙНА:

Гарын үсэг:
(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Газар:

Огноо:

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

5 жилээс бага хугацаагаар олгосон тохиолдолд 19(3) зүйлийг хэрэглэн Гэрчилгээний хугацааг сунгах зөвшөөрөл

Хөлөг онгоц Конвенцийн холбогдох заалтуудыг биелүүлж байгаа тул Конвенцийн 19(3) зүйлд нийцүүлэн энэхүү гэрчилгээ нь
... хүртэл хүчинтэй болохыг зөвшөөрөв.

Гарын үсэг:
(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Газар:

Огноо:

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

19(4) зүйлийг хэрэглэх буюу давтан үзлэг шалгалтын зөвшөөрөл

Хөлөг онгоц Конвенцийн холбогдох заалтуудыг биелүүлж байгаа тул Конвенцийн 19(4) зүйлд нийцүүлэн энэхүү гэрчилгээ нь
... хүртэл хүчинтэй болохыг зөвшөөрөв.

Гарын үсэг:
(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Газар:

Огноо:

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

19(5) болон 19(6) зүйлийг хэрэглэх хөнгөлттэй хугацаа буюу үзлэг шалгалт хийлгэх боомтод иртэл гэрчилгээний хүчинтэй хугацааг сунгах зөвшөөрөл

Конвенцийн 19(5)/19(6)³ зүйлүүдэд нийцүүлэн энэхүү гэрчилгээ нь
хүртэл хүчинтэй болохыг хүлээн зөвшөөрөв.

Гарын үсэг:
(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Газар:

Огноо:

³ хэрэглэхгүйг нь дарах.

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

(Эрх бүхий этгээд болон байгууллага)

Конвенцийн 19(8) зүйлийг хэрэглэн жил бүрийн өдрийг шилжүүлэх зөвшөөрөл

Хөлөг онгоцны тухай мэдээлэл¹

Конвенцийн 19(8) зүйлд нийцүүлэн жилийн огноо болгов.

Хөлөг онгоцны нэр

Гарын үсэг:

Тусгай дугаар болон үсгэн тэмдэглэл

(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

Бүртгэсэн боомт

Газар:

Урт (L) 2 (8) зүйлд тодорхойлсон (метрээр)

Огноо:

ИМО дугаар²

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

Дээр дурдсан Конвенцийн 6(2)/6(4)³ зүйлээр олгосон бүрэн эрхийн дагуу хөлөг онгоц нь Конвенцийн шаардлагаас чөлөөлөгдөж байгааг ҮҮГЭЭР НОТЛОЖ БАЙНА.

Конвенцийн 19(8) зүйлд нийцүүлэн жилийн огноо болгов.

6(2) зүйлийн дагуу хөлөг онгоцыг чөлөөлөх

Гарын үсэг:

Конвенцийн зүйлүүд:

(Эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

6(4) зүйлийн дагуу чөлөөлөхийг зөвшөөрсөн хөлөг онгоц нь:

Газар:

..... - аас:

Огноо:

..... - хүртэл аялна.

(Гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг)

6 (2) болон 6 (4) зүйлийн дагуу чөлөөлөх нөхцөл тавьсан бол ямар нөхцөл.

"Даацын тэмдэглэгээнээс чөлөөлөх тухай Олон улсын гэрчилгээны маяг"

Энэхүү гэрчилгээ нь Конвенцийн 14(1)(с) зүйлд нийцсэн жил бүрийн үзлэг шалгалтыг хийсэн нөхцөлд хүртэл хүчин төгөлдөр⁴ болохыг ҮҮГЭЭР БАТЛАЖ БАЙНА.

"ОЛОН УЛСЫН ДААЦЫН ТЭМДЭГЛЭГЭЭНЭЭС ЧӨЛӨӨЛӨХ ГЭРЧИЛГЭЭ"

Олгосон

(Албан ёсны тэмдэг)

(Улс)

(Гэрчилгээг олгосон газар)

1988 оны протоколоор өөрчлөлт орсон Даацын тэмдэглэгээний тухай 1966 оны олон улсын конвенцийн заалтыг үндэслэн засгийн газрын эрх олгосноор олгов.

(Олгосон огноо)

(Гэрчилгээг олгосон эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг)

(Улсын нэр)

(Эрх бүхий байгууллагын тамга болон тэмдэг)

¹ Хөлөг онгоцны тухай тодорхой зүйлийг хүснэгтэд сонголтоор оруулж болно.

² А 600(15) - ИМО Хөлөг онгоцны таних тэмдэгийн тогтолцоо тогтоолын дагуу энэ мэдээллийг сайн дурын үндсэн дээр оруулж болно

³ Хэрэглэхгүйг нь дарах

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвөл

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 265958
Индекс 14003

☎ 329487
Хэвлэлийн хуудас 3